

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Όραμα παιδείας™

Η ΑΝΘΡΩΠΙΑ ΣΕ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ

Η αποδοχή της εντολής να αγαπάμε τον πλησίον μας σηματοδοτεί την γενέθλια πράξη της ανθρωπιάς. Όλες οι άλλες συνήθειες της ανθρώπινης συμβίωσης, καθώς και οι αρχές και οι κανόνες που είχαν **σχεδιαστεί** προγενέστερα ή που ανακαλύφθηκαν μεταγενέστερα, δεν είναι παρά ένας (πάντοτε ατελής) κατάλογος γραμμένος στο περιθώριο αυτής της εντολής. Αυτό είναι, **ωστόσο**, ένα μέρος της ιστορίας. Είναι το πιο λαμπρό μέρος. Το να βρισκόμαστε μπροστά σε έναν άλλο παρουσιάζει και μια σκοτεινή πλευρά. Ο άλλος μπορεί να είναι μια υπόσχεση, αλλά μπορεί να είναι και μια απειλή. Μπορεί να προκαλεί σεβασμό, αλλά και περιφρόνηση, θαυμασμό αλλά και φόβο. Το βαθύτερο ερώτημα είναι ποια από αυτές τις εναλλακτικές δυνατότητες είναι πιθανότερο να υλοποιηθεί.

Οι φιλόσοφοι διαιρέθηκαν ανάλογα με την απάντηση που έδωσαν σε αυτό το ερώτημα. Ο Χομπς, για παράδειγμα, υποστήριζε ότι αν δεν υπάρχει **καταναγκασμός** που να υποχρεώνει τους ανθρώπους να συμπεριφέρονται καλά, αυτοί θα αλληλοσφάζονται. Ο Ρουσό από την άλλη μεριά θεωρούσε ότι ίσως εξαιτίας του καταναγκασμού γινόμαστε σκληροί και προκαλούμε το κακό στους άλλους. Σύμφωνα με τον Νίτσε, μνησικακία είναι αυτό που οι **κατώτεροι**, οι περιθωριοποιημένοι, οι αποκλεισμένοι και οι ταπεινωμένοι νιώθουν για τους «καλύτερους» από αυτούς, εκείνους που έχουν αυτοαναγορευτεί καλύτεροι και έχουν επιβληθεί ως τέτοιοι: τους πλούσιους, τους ισχυρούς, εκείνους που είναι ελεύθεροι να επιβάλλονται στους άλλους, εκείνους που διεκδικούν το δικαίωμα να τους σέβονται, μαζί με την άρνηση του δικαιώματος των κατωτέρων τους στην αξιοπρέπεια. Γι' αυτούς τους κατώτερους (τους «υπανθρώπους», τις «κατώτερες τάξεις», τις «μάζες», τους πληβείους) η αναγνώριση των αρετών και των δικαιωμάτων των καλυτέρων θα ισοδυναμούσε με την αποδοχή της κατωτερότητάς τους και της μικρότερης ή μηδενικής τους αξιοπρέπειας. **Γι' αυτό το λόγο** η

μνησικακία είναι ένα παράξενο και βαθιά αμφίσημο μείγμα δουλοπρέπειας και φθόνου αλλά και ζήλιας και θυμού.

Μπορούμε να προσθέσουμε και ένα άλλο παράδειγμα μνησικακίας: είναι η μνησικακία προς τους ξένους -πρόσωπα τα οποία εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν είναι οικεία και είναι επομένως απρόβλεπτα και ύποπτα, αποτελούν ζωντανές και χειροπιαστές προσωποποιήσεις της έντονα αισθητής και απειλητικής ρευστότητας του κόσμου. Οι ξένοι χρησιμεύουν σαν φυσικά ομοιώματα, με τα οποία το φάντασμα ενός κόσμου που πάει κατά διαόλου μπορεί να ριχτεί στην πυρά. Είναι τα φυσικά ξόρκια στα τελετουργικά εξορκισμού των κακών πνευμάτων που απειλούν τις ήρεμες υπάρξεις των ευσεβών.

Μεταξύ των ξένων που αντιμετωπίζονται μνησίκακα, η τιμητική θέση ανήκει σήμερα στους πολιτικούς πρόσφυγες, σε εκείνους που ζητούν άσυλο ή σε απλούς εξαθλιωμένους εξόριστους, που προέρχονται από τα πιο φτωχά μέρη του πλανήτη. Αυτοί είναι, όπως **εκφράστηκε** κάποτε ο Μπρεχτ, «οι αγγελιοφόροι κακών ειδήσεων». Χτυπώντας την πόρτα μας, αυτοί μας θυμίζουν πόσο πρόσκαιρη είναι η ασφάλειά μας, πόσο αδύναμες και ευάλωτες είναι οι ανέσεις μας, πόσο επισφαλής είναι η ειρήνη μας και η **ηρεμία** μας.

Εκατοντάδες χιλιάδες πρόσωπα εκδιώχθηκαν από τα σπίτια τους, δολοφονήθηκαν ή υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα τους. Ίσως η μοναδική βιομηχανία που υπάρχει στις χώρες τους (που επονομάζονται με τρόπο αμφίσημο και απατηλό «αναπτυσσόμενες χώρες») είναι η μαζική παραγωγή προσφύγων.

Οι πρόσφυγες είναι απόλιδες, αλλά με μια νέα έννοια. Αυτοί είναι περιθωριακοί και «εκτός νόμου» ενός νέου τύπου, τα προϊόντα της παγκοσμιοποίησης και το πιο διακριτό παράδειγμα και η προσωποποίηση του πνεύματος της παγκοσμιοποίησης ως μεθοριακής ζώνης. Αυτοί εμπλέκονται σε μια κίνηση που ποτέ δεν τερματίζεται, από τη στιγμή που ο προορισμός (της μετάβασης ή της επιστροφής) παραμένει πάντοτε αβέβαιος και αυτό που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «τελευταίος σταθμός» παραμένει για πάντα απροσπέλαστος. Είναι καταδικασμένοι να μην απελευθερωθούν από το βασανιστικό αίσθημα της προσωρινότητας και της αστάθειας. Αυτοί αντιπροσωπεύουν όλα τα προαισθήματα και όλους τους φόβους που ταράζουν τις άγρυπνες νύχτες μας.

Από τον ΘΑΝΑΣΗ ΓΙΑΛΚΕΤΣΗ

Δημοσιεύθηκε στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 28/10/2006

(Το κείμενο είναι ένα απόσπασμα της ομιλίας που εκφώνησε ο πολωνός κοινωνιολόγος Ζίγκμουντ Μπάουμαν στις 9 Σεπτεμβρίου 2006, στην ιταλική πόλη Καράρα, στο πλαίσιο εκδήλωσης με θέμα την «Συμβίωση»)

A1. Να γράψετε την περιληψη του κειμένου που σας δόθηκε (90-110 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή ή τη λέξη Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Ο Ρουσό πίστευε πως ίσωςο καταναγκασμός ευθύνεται για την σκληρότητα μας.

β. Για τους κατώτερους, η αναγνώριση των αρετών και των δικαιωμάτων των καλυτέρων θα ισοδυναμούσε με την αποδοχή της ανώτεροτητας τους.

γ. Η μνησικακία προς τους ξένους εκτρέφεται απο τον φόβο και την ανασφάλεια μήπως χάσουμε τις ανέσεις μας.

δ. Οι πρόσφυγες, κατά τον Ζ. Μπάουμαν, δεν καταφέρνουν ποτέ να φτάσουν στον "προορισμό" τους.

ε. Η μοναδική βιομηχανία που υπάρχει στις αναπτυγμένες χώρες είναι η μαζική παραγωγή προσφύγων.

Μονάδες 10

B2. Να βρείτε **δύο** τρόπους πειθούς που χρησιμοποιούνται στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου ("Μεταξύ...ηρεμία μας") και να τεκμηριώσετε την απάντηση σας.

Μονάδες 5

B3. Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (μονάδες 1) να τη μετατρέψετε στην αντίθετη φωνή, όπου είναι δυνατόν, (μονάδες 3) και να παρατηρήσετε την αλλαγή στο ύφος (μονάδες 2) στο παρακάτω χωρίο του κειμένου:

"Είναι τα φυσικά ξόρκια στα τελετουργικά εξορκισμού των κακών πνευμάτων που απειλούν τις ήρεμες υπάρξεις των ευσεβών".

Μονάδες 6

B4. Ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις - φράσεις;

- ωστόσο (πρώτη παράγραφος)
- Γι' αυτό το λόγο (δεύτερη παράγραφος)
- επομένως(τρίτη παράγραφος)
- ή (τέταρτη παράγραφος)

Μονάδες 4

B5. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μια απο τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **σχεδιαστεί, καταναγκασμός, κατώτεροι, εκφράστηκε, ηρεμία.**

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για κάθε μια απο τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: σεβασμό, πιθανότερο, δικαιωμάτων, ισχυρούς, προσθέσουμε.

Μονάδες 10

Γ. Σε ομιλία 500-600 λέξεων που θα γράψετε για να εκφωνήσετε σε εκδήλωση του σχολείου σας, με θέμα "την Κρίση του Ανθρωπισμού στην σύγχρονη εποχή", να εκθέσετε:

- α) την αξία του Ανθρωπισμού και της Ανθρωπιστικής παιδείας.
- β) τα σοβαρότερα φαινόμενα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων που παρατηρούνται στις μερες μας σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες.

Μονάδες 40

Να έχετε επιτυχία!!!